

Lembourn: Kulturministeren skal takkes for redegørelsen, som både i form og indhold var af stor kvalitet.

Jeg er enig i, at kulturcentertanken bør gennemtænkes nok en gang; man kan måske sige om den, at den var fostret af en mere velmenende end vist egentlig velovervejede indstilling.

Kulturministeren spørger i sin redegørelse, om det rigtige i lovforslaget kan fremmes på en anden måde. Hvad er da det rigtige? Ja, det er at forsøge på at skabe et møde mellem kunst og publikum. Et møde mellem mennesker og menneskers værker kan aldrig skabes udefra, hverken ved opfordring eller ved påbud. Et sådant møde er en følge af et behov og ikke i sig selv et behov. Et sådant møde er ikke i sig selv en værdi; værdien kommer alene af, at de og det, der mødes, behøver mødet. Det nytter ikke at hænge billeder af stor skønhed op foran mennesker, der ikke har behov for deres skønhed; de ser dem ikke. Det nytter ikke at læse Orfeus og Eurydikens kærlighedsscene op for mennesker, der ikke har behov for at lytte til en poetisk kærlighedsscene.

Kulturcentre skabt ovenfra, leveret færdigindpakket til direkte brug, ville måske have tilfredsstillet nogle få, men jeg tror ikke ret mange. De kunne nemt have risikeret at blive mausoleer over den skønt balsamerede kunst, kun besøgt af de sørgende.

Det konservative folkeparti kan derfor erklære sig ganske enig i redegørelsens principielle holdning. Men kulturkløften bliver jo ikke mindre af, at man er enig om kulturcentertankens mangler. Kulturkløften er vor åndelige udfordring i dag, den ulykkelige afstand mellem kunst og publikum. Hvorfor er den der? Der er mange årsager, og den vigtigste er vel den, at det 19. århundrede gik i stykker. Den enhed, den kulturelle sammenhæng, som trods de store sociale, politiske og kunstneriske bevægelser dog prægede det 19. århundrede, den sprængtes. De tre store minører: Kierkegaard, Nietzsche og Dostojevsky, efterlod sig en sprængt helhed. Kunsten måtte nødvendigvis ud-

trykke, at vi nu lever i en eftersprængnings-tid, dens form måtte svare til erkendelsen af tidens væsen.

Men menneskets behov, dets drøm om at leve i en helhed, i en meningsfyldt sammenhæng, består stadig væk. Derfor tilfredsstiller poppen et behov. Den tilfredsstiller behovet for altings mening, den retfærdigt straffende og lønnende skæbne. Det er jo i den kulørte fortælling, at det går de gode godt og de onde slet. Den gode kunst derimod er altid realistisk i den forstand, at den skildrer virkeligheden bag virkeligheden, situationen bag drømmen og altså i vor situation drømmen om den meningsfyldte sammenhæng bag det sprængte.

Denne årsag til kulturkløften kan vi ikke og bør vi ikke kulturpolitisk forsøge at gøre noget ved, det ville være en form for åndelig tvang. Men der er også en socialpsykologisk årsag til kulturkløften, og det er den ensidigt materialistiske målsætning, vi har sat os både pædagogisk, politisk og personligt.

Materialismen som livsform er jo imidlertid yderst forståelig. Vi lever i en overgangstid mellem det fattige samfund og det rige. Man kan ikke fortænke vor tids mennesker i, at de er så voldsomt optaget af at tilfredsstille deres materielle behov; det er første gang i verdenshistorien, de har fået chancen. Derfor skal der ikke lyde nogen anklage mod vor tids menneske og dets materialisme.

Men virkningen af denne materialistiske livsform for mødet mellem kunst og publikum er katastrofal. Den betyder nemlig, at vor tids kunstner ofte føler sig overflødig; han føler, at han er lukket ude fra det fællesskab, som han tidligere tilhørte; han føler, at det moderne samfund med dets materialistiske målsætning vender ham ryggen. Derved er der blevet skabt et negativt inspirationsgrundlag. Man kan sige det så stærkt, at mange gange er inspirationen til vor tids kunst et tidshad, et had til det samfund, hvori kunstneren lever, og